

องค์ประกอบการบริหารกิจการนักศึกษาของมหาวิทยาลัยเอกชนในอนาคต

Components of Student Affairs Administration of Private Universities in the Future

อภิปราย ดวงน้อย¹ และ ปองสิน วิเศษศิริ¹

Apiprai Doungnoi¹ and Pongsin Viseshsiri¹

¹หลักสูตรศึกษาศาสตรดุษฎีบัณฑิต มหาวิทยาลัยอีสเทิร์นเอเซีย

¹Doctor of Education in Education Administration, Eastern Asia University

Received: March 23, 2023

Revised: March 31, 2023

Accepted: March 31, 2023

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบผสมวิธี มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาองค์ประกอบการบริหารกิจการนักศึกษา และงานกิจการนักศึกษาของมหาวิทยาลัยเอกชน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย (1) แบบสังเคราะห์เนื้อหา จากเอกสารที่เกี่ยวข้อง จำนวน 27 รายการ และ (2) แบบประเมินองค์ประกอบ ซึ่งทำการประเมินความเหมาะสมโดย ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 คน โดยใช้สถิติ ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) และการ วิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) ผลการวิจัยพบว่า (1) องค์ประกอบการบริหารกิจการนักศึกษา ประกอบด้วย (1.1) การจัดการองค์กร (1.2) งบประมาณและสิ่งอำนวยความสะดวก (1.3) ความรับผิดชอบทางกฎหมายและจรรยาบรรณ (1.4) ความสัมพันธ์ระหว่างหน่วยงานกับชุมชน (1.5) การรายงานและการประเมินผล (2) องค์ประกอบของงานกิจการ นักศึกษา คือ (2.1) งานบริการด้านที่พักอาศัย (2.2) งานบริการช่วยเหลือทางการเงินและทุนการศึกษา (2.3) งานด้าน กิจกรรมนักศึกษา (2.4) งานบริการด้านความพิการ (2.5) งานบริการด้านช่วยเหลือนักศึกษาต่างชาติ (2.6) งานบริการ ด้านการแพทย์และสุขภาพ (2.7) งานบริการด้านให้คำปรึกษาและจิตวิทยา (2.8) งานบริการด้านอาชีพ การฝึกงาน การ จ้างงาน โดยความเหมาะสมของกรอบแนวคิดการบริหารกิจการนักศึกษาของมหาวิทยาลัยเอกชน มีความเหมาะสมในทุก ด้าน และความเหมาะสมของกรอบแนวคิดงานด้านกิจการนักศึกษา มีความเหมาะสมในทุกด้าน

คำสำคัญ: การบริหารกิจการนักศึกษา, งานกิจการนักศึกษาของมหาวิทยาลัยเอกชน, อนาคต

Abstract

This research was a Mixed Method research. The objective of this research was to study the components of student affairs administration of private universities. The tools used in the research consisted of (1) a content synthesis model from 27 related documents and (2) the component assessment form the suitability was assessed by 5 experts using statistics, mean, standard deviation, and content analysis. The research results showed that (1) components of student affairs administration consisted of (1.1) organizational management (1.2) budget and facilities (1.3) legal and ethical responsibilities (1.4) relationship between agencies and communities (1.5) reporting and evaluation

(2) components of student affairs are (2.1) housing services (2.2) financial assistance and scholarship services (2.3) student activities (2.4) safety services persons with disabilities (2.5) international student support services (2.6) medical and health services (2.7) counseling and psychology services (2.8) career, internship, and employment services. The appropriateness of the concept of student affairs administration of private universities is appropriate in all aspects and the appropriateness of the conceptual framework of student affairs are appropriate in all aspects.

Keywords: Student Affairs, Administration of Student Affairs in Private Universities, the Future

บทนำ

การบริหารกิจการนักศึกษาถือว่าเป็นกระบวนการทางการศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาที่จัดขึ้น เพื่อให้บริการและสวัสดิการ รวมไปถึงการพัฒนาการศึกษาเพื่อเป็นบุคคลที่มีคุณสมบัติพร้อมทั้งทางด้านร่างกายและจิตใจ ซึ่งสอดคล้องกับพระราชบัญญัติการอุดมศึกษา พ.ศ. 2562 มาตรา 5 1) พัฒนาทรัพยากรบุคคลให้มีความเชี่ยวชาญตามสาขาวิชาการหรือวิชาชีพที่ตนถนัด สามารถตอบสนองต่อความต้องการของประเทศและสร้างขีดความสามารถในการแข่งขันในระดับโลกได้ และ 2) พัฒนาบุคคลให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และทักษะที่จำเป็น เป็นคนดีมีวินัย ภูมิใจในชาติ เข้าใจสังคม และวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถปรับเปลี่ยนตนเองเพื่อรองรับสังคมโลกที่จะเปลี่ยนแปลงในอนาคต มีความรับผิดชอบต่อครอบครัว ชุมชน สังคมและประเทศชาติ ร่วมกันแก้ปัญหาสังคม และสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข (Higher Education Act 2019, 2019)

ปัญหาที่พบด้านการบริหารกิจการนักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษา คือ ขาดผู้บริหารที่เข้าใจหลักการบริหารงานกิจการนักศึกษา ผู้ปฏิบัติงานยังขาดความรู้ความเข้าใจในวิธีการปฏิบัติของงานกิจการนักศึกษา รวมถึงปัญหาด้านการวางแผนการบริหารงานที่ต่อเนื่อง และการขาดการบูรณาการระหว่างฝ่ายกิจการนักศึกษาและฝ่ายวิชาการ (Kajonsilp, 2007) ซึ่งสอดคล้องกับ Wirangkorn (2011) ที่พบว่า กิจการนักศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาหลายแห่งประสบปัญหาในด้านการดำเนินงาน ส่วนใหญ่เป็นปัญหาที่เกิดขึ้นจากระบบ (1)การบริหารและการดำเนินงาน (2)ขาดผู้เชี่ยวชาญด้านงานกิจการนักศึกษา บุคลากรส่วนใหญ่ไม่ได้

ศึกษาเกี่ยวกับงานด้านการบริหารกิจการนักศึกษาโดยตรง ส่วนการทำกิจกรรมเฉพาะด้านเพื่อพัฒนานักศึกษา พบว่า ปัญหาส่วนใหญ่ (3) ขาดการประสานงานกิจกรรมนักศึกษา ร่วมกัน ทั้งระดับกองพัฒนานักศึกษา คณะ องค์กรนักศึกษา และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง (Thongkab, 2015) ทำให้เกิดกรณีที่กิจกรรมนักศึกษาบางอย่างมหาวิทยาลัยกลับไม่รับรู้ ยกตัวอย่าง เช่น การไปร่วมตัวคัดค้านรัฐบาล การไม่เอาเข็ม พระเกี้ยว ธรรมจักร เป็นต้น

จะเห็นได้ว่างานกิจการศึกษามีปัญหาเต็มๆ มาตั้งแต่ทศวรรษที่แล้ว และยังไม่ได้รับการให้ความสำคัญ และการแก้ไขปัญหาเท่าที่ควร ในทศวรรษหน้า (พ.ศ. 2564-2573) ซึ่งเป็นช่วงที่โลกมีการเปลี่ยนแปลงอย่างมากโดยเฉพาะด้านเทคโนโลยี ในเบื้องต้นอาจทำนายได้ว่า การดำเนินงานในอนาคตของงานกิจการนักศึกษาจะต้องพึ่งพาเทคโนโลยีอย่างมากขึ้น ดังนั้น งานกิจการนักศึกษาในยุคใหม่ต้องมุ่งเน้นการเสริมสร้างคุณลักษณะบัณฑิตที่เป็นปัจจัยเอื้อต่อการพัฒนาประเทศเป็นหลัก เพิ่มคุณลักษณะที่จะเอื้อต่อการดำรงชีวิตในโลกไร้พรมแดน มุ่งเน้นสู่ “ความเป็นพลเมืองโลก” ที่สามารถแข่งขันในตลาดโลกได้ โดยมีสมรรถนะและทักษะต่าง ๆ ที่หลากหลาย เผชิญความเปลี่ยนแปลง ช่วยเหลือตัวเองและช่วยเหลือผู้อื่นได้ ฝ่ายกิจการศึกษามีภารกิจในการให้บริการด้านต่าง ๆ เพื่อช่วยเหลือนักศึกษาทั้งรายบุคคลและรายกลุ่ม เพื่อให้ นักศึกษามีความพร้อมในการเรียนและสามารถพัฒนานักศึกษาเพื่อให้มีความสมบูรณ์ทั้งทางด้านวิชาการ และวิชาชีพ สติปัญญา สังคม อารมณ์ ร่างกายและจิตใจ สอดคล้องกับ Ludeman, Osfield, Hidalgo, Oste and

Wang (2009) พบว่า กิจกรรมนักศึกษามีความสำคัญในการพัฒนานักศึกษาให้มีทักษะและประสบการณ์ในการดำเนินชีวิตให้อยู่ในสังคมได้อย่างมีคุณภาพ และได้รับการพัฒนาอย่างเต็มศักยภาพ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศกับกิจกรรมนักศึกษาเป็นสิ่งที่ทำให้นักศึกษาเกิดการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ สามารถเข้าถึงแหล่งเรียนรู้ได้ตลอดเวลา เช่น การใช้เทคโนโลยีในการประชุม สโมสรนักศึกษา, การใช้เทคโนโลยีอำนวยความสะดวกในการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ของนักศึกษา, การใช้เทคโนโลยีจัดเก็บและบันทึกการเข้าร่วมกิจกรรมของนักศึกษา

ดังนั้น มหาวิทยาลัยเอกชนซึ่งเป็นสถาบันการศึกษาที่มีรูปแบบการบริหารที่ยืดหยุ่น และมีภารกิจหลักในการผลิตบัณฑิต จึงต้องมีการปรับปรุงหรือเปลี่ยนแปลงงานและวิธีการทำงานอย่างต่อเนื่อง โดยปรับแนวคิด มุมมองใหม่ ๆ ในวิธีการทำงานเพื่อให้สอดคล้องกับสภาพสังคมในปัจจุบัน ทำให้ผู้วิจัยจึงมีความสนใจว่า ในอนาคตที่มีความเปลี่ยนแปลงเกิดขึ้นอย่างมากมายน จะมีการเปลี่ยนแปลงองค์ประกอบของการบริหารกิจการนักศึกษาและงานกิจการนักศึกษาของมหาวิทยาลัยเอกชนอย่างไร (1) งานด้านใดควรปรับปรุงให้ดีขึ้น (2) งานด้านใดควรเสริมเข้ามาเพื่อให้เหมาะกับยุคสมัย และมหาวิทยาลัย ๆ จะต้องมีการพัฒนาและยกระดับการบริหารกิจการนักศึกษาในเรื่องใด อย่างไร เพื่อให้ผู้บริหารกิจการนักศึกษาจะสามารถนำผลการวิจัยดังกล่าวไปบริหารจัดการองค์กร การวางแผนเชิงกลยุทธ์ และการพัฒนาการบริหารกิจการนักศึกษา เพื่อเป็นประโยชน์ต่อนักศึกษาต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อศึกษาองค์ประกอบของการบริหารกิจการนักศึกษาและงานด้านกิจการนักศึกษาของมหาวิทยาลัยเอกชน

แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยนี้เป็นการศึกษาแนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องจากหนังสือ ตำรา บทความทางวิชาการ งานวิจัย ฐานข้อมูลจากระบบอินเทอร์เน็ต ทั้งในประเทศและต่างประเทศ ใน 2 องค์ประกอบหลัก ดังนี้

1. การบริหารกิจการนักศึกษา

ศึกษาแนวคิด สาระสำคัญที่เกี่ยวข้องกับการ

บริหารกิจการนักศึกษา ได้แก่ วิวัฒนาการมหาวิทยาลัย เอกชน หลักการและแนวคิดในการบริหารมหาวิทยาลัย กรอบแผนอุดมศึกษาระยะยาว 15 ปี ฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2551 – 2565) มาตรฐานสถาบันอุดมศึกษา มาตรฐานการผลิตบัณฑิต ทฤษฎีการบริหารกิจการนักศึกษา วิวัฒนาการของการบริหารกิจการนักศึกษา แนวคิดการบริหารงานกิจการนักศึกษา

2. งานกิจการนักศึกษา

ศึกษาแนวคิด สาระสำคัญที่เกี่ยวข้องกับงานกิจการนักศึกษา ได้แก่ ขอบข่ายของการบริหารกิจการนักศึกษา

กรอบแนวคิดการวิจัย

ในการศึกษาค้นคว้า ศึกษา วิเคราะห์ แนวคิดที่เกี่ยวข้องกับการบริหารกิจการนักศึกษาและงานกิจการนักศึกษา ซึ่งจะได้ทำการศึกษาเพื่อนำมากำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัย อนาคตภาพการบริหารกิจการนักศึกษาของมหาวิทยาลัยเอกชนในทศวรรษหน้าต่อไปในการทำการวิจัยระยะที่สอง โดยมีรายละเอียดของกรอบแนวคิด ดังนี้

1. การบริหารกิจการนักศึกษา

การบริหารกิจการนักศึกษาในการวิจัยครั้งนี้ คือ การสังเคราะห์แนวคิดการบริหารกิจการนักศึกษาของ Office of Student Potential Development and Development Office of the Permanent Secretary (2020); Kleabparn, Mapavong and Jitgaroon (2014); Bailey and Brown (2016); Abbas, Fiaz, Batool and Fareed (2012) แบ่งออกเป็น 5 ด้าน ดังนี้ (1) การจัดการองค์กร (2) งบประมาณและสิ่งอำนวยความสะดวก (3) ความรับผิดชอบทางกฎหมายและจรรยาบรรณ (4) ความสัมพันธ์ระหว่างหน่วยงานกับชุมชน (5) การรายงานและการประเมินผล

2. งานด้านกิจการนักศึกษา

งานด้านกิจการนักศึกษาในการวิจัยครั้งนี้ คือ การสังเคราะห์แนวคิดงานด้านกิจการนักศึกษาของ Office of Student Potential Development and Development Office of the Permanent Secretary (2020), Massachusetts Institute of Technology (2019), Stanford University (2019), Harvard University (2019), University of Cape Town (2019), University of The Witwatersrand, Johannesburg (2019), The

American University in Cairo (2019), University of Sydney (2019), University of Melbourne (2019), University of New South Wales (2019), University of Cambridge (2019), University of Oxford (2019), Imperial College London (2019), Tsinghua University (2014), National University of Singapore (2019), Hong Kong University of Science and Technology (2019), Chulalongkorn University (2019), Mahidol University (2017), Chiang Mai University (2019), Bangkok University (2019), Sripatum University (2019), Dhurakij Pundit University (2022) แบ่งออกเป็น 8 งาน ดังนี้ (1) งานบริการด้านที่พักอาศัย (housing service) (2) งานบริการช่วยเหลือทางการเงินและทุนการศึกษา (financial aid and scholarship) (3) งานบริการด้านกิจกรรมนักศึกษา (student activity) (4) งานบริการด้านความพิการ (disability service) (5) งานบริการด้านช่วยเหลือนักศึกษาต่างชาติ (international student support) (6) งานบริการด้านการแพทย์และสุขภาพ (Health and Medical Services) (7) งานบริการด้านให้คำปรึกษาและจิตวิทยา (counseling and psychology service) (8) งานบริการด้านอาชีพ การฝึกงาน การจ้างงาน (career services, internships, employment)

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยใช้การวิจัยแบบผสมวิธี (mixed method research) มีวิธีดำเนินการวิจัยแบ่งออกเป็น 3 ขั้นตอน โดยใช้การวิจัยเชิงคุณภาพ (qualitative) ในขั้นตอนที่ 1-2 และการวิจัยเชิงปริมาณ (quantitative) ในขั้นตอนที่ 3 ดังนี้
ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาเอกสารและทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง เป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลจากเอกสาร โดยศึกษาแนวคิด ทฤษฎีจากหนังสือ ตำรา บทความวิชาการ บทความวิจัย ฐานข้อมูลจากกระบบอินเทอร์เน็ตและงานวิจัยทั้งในประเทศและต่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับแนวคิดการบริหารกิจการนักศึกษา และงานกิจการนักศึกษา เพื่อสังเคราะห์องค์ประกอบ ดังนี้

1. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับแนวคิดการบริหารงานกิจการนักศึกษา ได้แก่

1.1 วิวัฒนาการสถาบันมหาวิทยาลัยเอกชน (Rugmai, Tachaphahapong & Polsaram, 2016)

1.2 หลักการและแนวคิดในการบริหารมหาวิทยาลัย (Sinlarat, 2019)

1.3 กรอบแผนอุดมศึกษาระยะยาว 15 ปี ฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2551 – 2565) (Office of the Higher Education Commission, 2017)

1.4 มาตรฐานสถาบันอุดมศึกษา (Higher Education Act 2019, 2019)

1.5 มาตรฐานการผลิตบัณฑิต (Office of the Higher Education Commission, 2009)

1.6 ทฤษฎีการบริหารกิจการนักศึกษา (Naresuan University, 2020)

1.7 วิวัฒนาการของการบริหารกิจการนักศึกษา (Natthunatirui & Intarak, 2019)

1.8 แนวคิดการบริหารกิจการนักศึกษา (Good, 1973; Kajonsilp, 2007)

1.9 การบริหารกิจการนักศึกษา (Office of Student Potential Development and Development Office of the Permanent Secretary (2020); Kleabparn, Mapavong and Jitgaroon (2014); Kajonsilp (2007); Bailey and Brown (2016); Abbas, Fiaz, Batool and Fareed (2012)

2. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับงานกิจการนักศึกษา

2.1 ขอบข่ายของการบริหารกิจการนักศึกษา Office of Student Potential Development and Development Office of the Permanent Secretary (2020)

2.2 งานกิจการนักศึกษา Office of Student Potential Development and Development Office of the Permanent Secretary (2020), Massachusetts Institute of Technology (2019), Stanford University (2019), Harvard University (2019), University of Cape Town (2019), University of The Witwatersrand, Johannesburg (2019), The American University in Cairo (2019), University of Sydney (2019), University of Melbourne (2019), University of New South Wales (2019), University of Cambridge (2019), University of Oxford (2019), Imperial College London (2019), Tsinghua University (2014), National University of Singapore (2019),

Hong Kong University of Science and Technology (2019), Chulalongkorn University (2019), Mahidol University (2017), Chiang Mai University (2019), Bangkok University (2019), Sripatum University (2019), Dhurakij Pundit University (2022)

3. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง Abbas, Fiaz, Batool and Fareed (2012); Bailey and Brown (2016); Browne, Speed and Walker (2015); Kinzie and Hurtado (2017); Newberry (2013); Pansiri and Sinkamba (2017); Sundt, Berry and Ortiz (2017); Natthunatirui and Intarak (2019); Meesup and Donprasit, 2017; Thongkab (2015); Laowasdikun (2014); Niampradit, Chaiyopatham and Polsaram (2015); Kleabparn, Mapavong and Jitgaroon (2014); Chanpensri (2011); Korkerd, Unkong, Nopparak and Nakapong (2021); Ubolthip, Ponathong and Pattrawiwat (2019); Khamcharoen, Hongsiriwat and Pholsaram (2017); Sawatdivisit and Banjakeeree (2020)

ขั้นตอนที่ 2 วิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการศึกษาเอกสาร โดยใช้การสังเคราะห์ข้อมูลด้วยการวิเคราะห์เนื้อหา และวิเคราะห์ความถี่

ขั้นตอนที่ 3 ประเมินความเหมาะสมขององค์ประกอบของการบริหารกิจการนักศึกษาและงานกิจการนักศึกษาของมหาวิทยาลัยเอกชน โดยผู้ทรงคุณวุฒิ ดังนี้

1. นำองค์ประกอบจากขั้นตอนที่ 1 มาจัดทำ (ร่าง) แบบประเมินความเหมาะสมขององค์ประกอบการบริหารกิจการนักศึกษาของมหาวิทยาลัยเอกชน และองค์ประกอบงานกิจการนักศึกษา ซึ่งเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 คน โดยมีเกณฑ์การคัดเลือกผู้ที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญ ดังนี้ 1) ด้านการบริหารงานกิจการนักศึกษา 2) ด้านการบริหารการศึกษา 3) ด้านการวิจัย เพื่อประเมินความเหมาะสมขององค์ประกอบการบริหารกิจการนักศึกษาของมหาวิทยาลัยเอกชน และองค์ประกอบงานกิจการนักศึกษา

2. ผู้ทรงคุณวุฒิทำการประเมินความเหมาะสมขององค์ประกอบการบริหารกิจการนักศึกษาของมหาวิทยาลัยเอกชน และองค์ประกอบงานกิจการนักศึกษา โดยให้ความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารกิจการนักศึกษา งานกิจการนักศึกษา และข้อเสนอแนะเพิ่มเติม โดยทำการเก็บข้อมูลเชิงปริมาณ

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

แหล่งข้อมูลและประชากร แบ่งเป็น 2 ส่วน คือ

1. วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง รวมถึงทฤษฎีจากหนังสือ ตำรา บทความทางวิชาการ บทความวิจัย และงานวิจัยทั้งในประเทศและต่างประเทศ เกี่ยวกับแนวคิดงานกิจการนักศึกษา และการบริหารกิจการนักศึกษา จำนวน 27 รายการ

2. ผู้ให้ข้อมูลประกอบด้วย ผู้ทรงคุณวุฒิด้านบริหารกิจการนักศึกษา ด้านบริหารการศึกษา ด้านการวัดและประเมินผลหรือวิจัย จำนวนทั้งสิ้น 5 คน ใช้การเลือกแบบเจาะจง (purposive sampling) ตามคุณสมบัติและประสบการณ์การทำงานที่สอดคล้องกับองค์ประกอบ ได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิด้านบริหารกิจการนักศึกษา จำนวน 3 คน ผู้ทรงคุณวุฒิด้านบริหารการศึกษา จำนวน 1 คน และผู้ทรงคุณวุฒิด้านการวิจัย จำนวน 1 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย แบ่งเป็น 2 ส่วน คือ

1. แบบสังเคราะห์เนื้อหาแนวคิดการบริหารกิจการนักศึกษาและงานกิจการนักศึกษา เพื่อเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพ

2. แบบประเมินองค์ประกอบของการบริหารงานกิจการนักศึกษาและงานกิจการนักศึกษา เพื่อเก็บข้อมูลเชิงปริมาณ ประกอบด้วย 2 ตอน ดังนี้ ตอนที่ 1 แบบประเมินความเหมาะสมขององค์ประกอบฯ ตอนที่ 2 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

โดยทำการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือวิจัย เพื่อตรวจสอบความเหมาะสม ความครอบคลุม และความตรงเชิงเนื้อหา โดยใช้เทคนิค IOC (Index of item Objective Congruence) เพื่อหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามและวัตถุประสงค์

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ศึกษาและทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง รวมถึงทฤษฎีจากหนังสือ ตำรา บทความวิชาการ งานวิจัย ฐานข้อมูลจากระบบอินเทอร์เน็ต และงานวิจัยทั้งในประเทศและต่างประเทศเกี่ยวกับแนวคิดการบริหารกิจการนักศึกษา และงานกิจการนักศึกษา การวิเคราะห์ข้อมูลในขั้นตอนนี้ใช้การวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (content analysis) สรุปสาระ

สำคัญและเรียบเรียงรายการโดยการวิเคราะห์ความถี่และวิเคราะห์เนื้อหา จัดเรียงเป็นหมวดหมู่ และสรุปรวมเป็นองค์ประกอบการบริหารกิจการนักศึกษาของมหาวิทยาลัยเอกชน และองค์ประกอบงานกิจการนักศึกษา

2. การเก็บข้อมูลเชิงปริมาณจากผู้ทรงคุณวุฒิ 5 ท่าน และประเมินความเหมาะสมขององค์ประกอบ โดยมีขั้นตอนในการเก็บข้อมูล ดังนี้

1) ทำหนังสือขอความร่วมมือในการประเมินความเหมาะสม จากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยอีสเทิร์นเอเซียถึงผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อประเมินความเหมาะสมขององค์ประกอบการบริหารกิจการนักศึกษาของมหาวิทยาลัยเอกชน และองค์ประกอบของงานกิจการนักศึกษา

2) ประสานขอความร่วมมือกับผู้ทรงคุณวุฒิในการนำเสนอแบบประเมินความเหมาะสม

3) ให้ผู้ทรงคุณวุฒิประเมินองค์ประกอบ โดยเก็บข้อมูลเป็นเชิงปริมาณ ด้วยประเมินความเหมาะสม รวมถึงให้ข้อเสนอแนะในข้อคำถามปลายเปิด

4) สรุปข้อมูลเพื่อเสนออาจารย์ที่ปรึกษาพิจารณา

การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบผสมวิธี (mixed method research) การวิจัยครั้งนี้เป็นการเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพ (qualitative data collection) จากแบบสังเกตเนื้อหาและเก็บข้อมูลเชิงปริมาณจากแบบประเมินองค์ประกอบของการบริหารงานกิจการนักศึกษาและงานกิจการนักศึกษา มีวิธีการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ความถี่ (frequency) และการวิเคราะห์เนื้อหา (content analysis) เพื่อจัดทำองค์ประกอบการวิจัยจากการศึกษาเอกสารและทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง และวิเคราะห์ข้อมูลโดยนำแบบประเมินความเหมาะสมขององค์ประกอบมาวิเคราะห์ความเหมาะสม โดยใช้ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) เพื่อหาค่าความสอดคล้องระหว่างองค์ประกอบและวัตถุประสงค์และวิเคราะห์ข้อเสนอแนะโดยการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (content analysis) เพื่อประเมินความเหมาะสมจากผู้ทรงคุณวุฒิ

ผลการวิจัย

จากการวิจัย สามารถสรุปผลการวิจัยออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 การศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ผลการวิจัยพบว่า ในการศึกษาและวิเคราะห์แนวคิดที่เกี่ยวกับการบริหารกิจการนักศึกษาและงานกิจการนักศึกษา เพื่อนำมากำหนดองค์ประกอบของการบริหารกิจการนักศึกษา และงานกิจการนักศึกษา โดยมีรายละเอียด ดังนี้

1.1 การบริหารกิจการนักศึกษา ในการวิจัยนี้ คือ เทคนิค วิธีการดำเนินการ แนวทางปฏิบัติของการบริหารกิจการนักศึกษาของมหาวิทยาลัยเอกชนที่สอดคล้องกับมาตรฐานการบริหารกิจการนักศึกษาตามภารกิจสถาบันอุดมศึกษา แบ่งออกเป็น 5 ด้าน ดังนี้ 1) ด้านการจัดการองค์กร 2) ด้านงบประมาณและสิ่งอำนวยความสะดวก 3) ด้านความรับผิดชอบต่อทางกฎหมายและจรรยาบรรณ 4) ด้านความสัมพันธ์ระหว่างหน่วยงานกับชุมชน 5) ด้านการรายงานและการประเมินผล

1.2 งานกิจการนักศึกษา ในการวิจัยนี้ คือ งานหรือกิจกรรมต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับนักศึกษา ทั้งงานสวัสดิการของนักศึกษา การบริการนักศึกษา และการพัฒนานักศึกษา เพื่อช่วยให้นักศึกษามีความพร้อมในการศึกษา และส่งเสริมให้เกิดการพัฒนาตนเองทั้งด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคม และสติปัญญา แบ่งออกเป็น 8 งาน ดังนี้ 1) งานบริการด้านที่พักอาศัย 2) งานบริการด้านช่วยเหลือทางการเงินและทุนการศึกษา 3) งานกิจกรรมนักศึกษา 4) งานบริการด้านความพิการ 5) งานบริการด้านช่วยเหลือนักศึกษาต่างชาติ 6) งานบริการด้านการแพทย์และสุขภาพ 7) งานบริการด้านให้คำปรึกษาและจิตวิทยา 8) งานบริการด้านอาชีพ การฝึกงานและการจ้างงาน

ตาราง 1

องค์ประกอบการบริหารกิจการนักศึกษาและงานกิจการนักศึกษาของมหาวิทยาลัยเอกชน

องค์ประกอบ	
การบริหารกิจการนักศึกษา 5 ด้าน	1. ด้านการจัดการองค์กร 2. ด้านงบประมาณและสิ่งอำนวยความสะดวก 3. ด้านความรับผิดชอบต่อทางกฎหมายและจรรยาบรรณ 4. ด้านความสัมพันธ์ระหว่างหน่วยงานกับชุมชน 5. ด้านการรายงานและการประเมินผล
งานกิจการนักศึกษา 8 งาน	1. งานบริการด้านที่พักอาศัย 2. งานบริการด้านช่วยเหลือทางการเงินและทุนการศึกษา 3. งานด้านกิจกรรมนักศึกษา 4. งานบริการด้านความพิการ 5. งานบริการด้านช่วยเหลือนักศึกษาต่างชาติ 6. งานบริการด้านการแพทย์และสุขภาพ 7. งานบริการด้านให้คำปรึกษาและจิตวิทยา 8. งานบริการด้านอาชีพ การฝึกงานและการจ้างงาน

ตอนที่ 2 การประเมินความเหมาะสมขององค์ประกอบการบริหารกิจการนักศึกษาและงานกิจการนักศึกษาของมหาวิทยาลัยเอกชน โดยผู้ทรงคุณวุฒิ ผลการวิจัย พบว่า

จากการประเมินความเหมาะสมขององค์ประกอบจากผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 ท่าน ได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความเชี่ยวชาญด้านการบริหารกิจการนักศึกษา ด้านบริหารการศึกษา ด้านการวัดและประเมินผลหรือวิจัย จากการประเมินความเหมาะสม ได้ผลการวิเคราะห์กรอบแนวคิดด้านการบริหารกิจการนักศึกษา ดังนี้

2.1 ผลการประเมินความเหมาะสมขององค์ประกอบการบริหารกิจการนักศึกษา พบว่า แนวคิดการบริหารกิจการนักศึกษาของมหาวิทยาลัยเอกชน มีความเหมาะสมในทุกด้าน มีค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 4.40-4.80 โดยด้านการรายงานและการประเมินผล ด้านการจัดการองค์กร ด้านความรับผิดชอบต่อทางกฎหมายและจรรยาบรรณ และด้านงบประมาณและสิ่งอำนวยความสะดวก อยู่ในระดับมากที่สุด และงานด้านการจัดสรรงบประมาณเพื่อเป็นค่าใช้จ่ายในการพัฒนาบุคลากรและการปฏิบัติงาน อยู่ในระดับมาก

2.2 ผลการประเมินความเหมาะสมขององค์ประกอบงานด้านกิจการนักศึกษา มีความเหมาะสมในทุกด้าน มีค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 4.40-5.00 โดยงานบริการด้านช่วยเหลือทางการเงินและทุนการศึกษา อยู่ในระดับมากที่สุด และงานด้านกิจกรรมนักศึกษา อยู่ในระดับมาก

เหลือทางการเงินและทุนการศึกษา อยู่ในระดับมากที่สุด งานบริการด้านที่พักอาศัย งานบริการด้านความพิการ บริการด้านการแพทย์และสุขภาพ งานบริการด้านให้คำปรึกษาและจิตวิทยา งานบริการด้านอาชีพ การฝึกงาน การจ้างงาน และ งานบริการด้านช่วยเหลือนักศึกษาต่างชาติ และงานด้านกิจกรรมนักศึกษา อยู่ในระดับมาก

2.3 จากการสังเคราะห์ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติมที่เกี่ยวข้องกับกรอบแนวคิดของผู้ทรงคุณวุฒิ พบว่า โดยภาพรวมเห็นชอบร่างองค์ประกอบ ทั้งนี้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม ดังนี้

1) แนวคิดงานด้านกิจการนักศึกษา ได้แก่ (1) ควรพิจารณาของกิจการนักศึกษาให้สอดคล้องกับบริบทปัจจุบัน โดยเฉพาะงานบริการด้านอาชีพ ควรเพิ่มมิติของการเตรียมตัวเข้าสู่การจ้างงาน การพัฒนาบุคลิกภาพ รวมทั้งเรื่องทักษะชีวิต ทักษะการทำงาน และการสร้างเครือข่าย (2) การส่งเสริมคุณลักษณะในเรื่องความฉลาดรู้ในด้านดิจิทัล (Digital & Competency) (3) งานบริการทาง Information Technology

2) แนวคิดการบริหารกิจการนักศึกษาของมหาวิทยาลัยเอกชน ได้แก่ (1) ความรับผิดชอบต่อทางกฎหมายและจรรยาบรรณ ควรเพิ่มมิติของบรรทัดฐาน (norm) ของสังคม (2) การรายงานและการประเมินผล ควรนำ Big Data และ Data Analytic มาใช้เป็นเครื่องมือใน

การบริหารงานกิจการนักศึกษา (3) ควรเพิ่มการบริหารความเสี่ยงในเรื่องของ Digital Literacy เป็นต้น

ตอนที่ 3 องค์ประกอบการบริหารกิจการนักศึกษา และงานกิจการนักศึกษาของมหาวิทยาลัยเอกชน นำผลการประเมินความเหมาะสมที่ได้รับจากผู้ทรงคุณวุฒิมาปรับปรุงองค์ประกอบและนำเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อปรับปรุงให้ฉบับสมบูรณ์ ดังนี้

1. การบริหารกิจการนักศึกษา หมายถึง ความเป็นไปได้ในอนาคตของการบริหารกิจการนักศึกษาจากความเป็นจริงในปัจจุบันหรือจากการคาดการณ์แนวโน้มที่น่าจะเกิดขึ้นในอนาคต ซึ่งเป็นองค์ประกอบของชุดความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญที่มีต่อการบริหารงานกิจการนักศึกษา และแนวทางปฏิบัติเพื่อให้เกิดผลที่เหมาะสมกับอนาคตภาพของการบริหารงานกิจการนักศึกษาของมหาวิทยาลัยเอกชนในทศวรรษหน้า ที่เป็นเทคนิค วิธีการดำเนินการต่าง ๆ ซึ่งเป็นข้อควรปฏิบัติในเรื่องใดเรื่องหนึ่งตามองค์ประกอบ โดยเป็นความคิดเห็นร่วมของผู้เชี่ยวชาญที่มีต่อการบริหารกิจการนักศึกษา ดังต่อไปนี้

1) ด้านการจัดการองค์กร หมายถึง การจัดสายการบังคับบัญชาภายในองค์กรกิจการนักศึกษา โดยงานแต่ละงานต้องกำหนด นโยบาย วิธีดำเนินงาน และหน้าที่ความรับผิดชอบของบุคลากรของแต่ละตำแหน่ง รวมทั้งมีการวางแผน สรรหา คัดเลือก แต่งตั้ง และการพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ ความสามารถ และ/หรือมีประสบการณ์ในงานด้านกิจการนักศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ

2) ด้านงบประมาณและสิ่งอำนวยความสะดวก หมายถึง ฝ่ายกิจการนักศึกษาต้องมีการจัดสรรงบประมาณเพื่อเป็นค่าใช้จ่ายในการพัฒนาบุคลากรและการปฏิบัติงาน รวมทั้งจะต้องมีสิ่งอำนวยความสะดวกที่จำเป็นในการปฏิบัติงาน เช่น ห้องทำงาน ห้องประชุม อุปกรณ์เครื่องใช้สำนักงาน

3) ด้านความรับผิดชอบต่อทางกฎหมายและจรรยาบรรณ หมายถึง บุคลากรฝ่ายกิจการนักศึกษาต้องศึกษาและปฏิบัติงานให้สอดคล้องกับกฎหมายและจรรยาบรรณวิชาชีพที่เกี่ยวข้อง

4) ด้านความสัมพันธ์ระหว่างหน่วยงานกับชุมชน หมายถึง ฝ่ายกิจการนักศึกษามีการปฏิบัติงานที่ต้องการความร่วมมือ ประสานงาน และสร้างความสัมพันธ์อันดีกับหน่วยงานต่างๆ ทั้งภายในและภายนอกสถาบัน

5) ด้านการรายงานและการประเมินผล หมายถึง ฝ่ายกิจการศึกษารายงานและประเมินผลการดำเนินงานอย่างเป็นระบบ ถูกต้อง ชัดเจน โดยใช้วิธีการประเมินเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ ซึ่งการเก็บข้อมูลต้องเก็บข้อมูลจากนักศึกษาและ/หรือผู้เกี่ยวข้อง และนำผลการประเมินไปใช้ในการปรับปรุงการดำเนินงานด้านกิจการนักศึกษาให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

2. งานกิจการนักศึกษา หมายถึง งานหรือกิจกรรมต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับนักศึกษาทั้งงานด้านสวัสดิการของนักศึกษา การบริการนักศึกษา และการพัฒนานักศึกษา เพื่อช่วยให้นักศึกษามีความพร้อมในการศึกษา และส่งเสริมให้เกิดการพัฒนาตนเองทั้งด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคม และสติปัญญา

1) งานบริการด้านที่พักอาศัย (housing service) หมายถึง การให้ข้อมูลและให้บริการที่พักอาศัยที่มีความสะอาด สะดวกสบายและปลอดภัย รวมทั้งจัดสภาพแวดล้อม สิ่งอำนวยความสะดวกและกิจกรรมในหอพักเพื่อส่งเสริมและสนับสนุนการศึกษาของนักศึกษา

2) งานบริการด้านช่วยเหลือทางการเงินและทุนการศึกษา (financial aid and scholarship) หมายถึง ให้ความช่วยเหลือทางการเงินในหลากหลายรูปแบบตาม ความต้องการและความจำเป็น เพื่อให้นักศึกษามีความพร้อมในการศึกษา

3) งานด้านกิจกรรมนักศึกษา (student activity) หมายถึง การส่งเสริมให้นักศึกษาจัดกิจกรรมเพิ่มพูนความรู้และประสบการณ์ในด้านต่าง ๆ ทั้งกิจกรรมทางด้านวิชาการและวิชาชีพ กิจกรรมที่ส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม และการส่งเสริมศิลปวัฒนธรรม

4) งานบริการด้านความพิการ (disability service) หมายถึง การบริการช่วยเหลือนักศึกษาพิการในด้านต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นเรื่องสิ่งอำนวยความสะดวก กิจกรรมการเงิน การให้คำปรึกษา และสภาพแวดล้อม เพื่อให้ นักศึกษาสามารถเรียนจนบรรลุเป้าหมาย

5) งานบริการด้านช่วยเหลือนักศึกษาต่างชาติ (international student support) หมายถึง การบริการช่วยเหลือนักศึกษาต่างชาติทั้งด้านการศึกษา ด้านอาชีพ ด้านส่วนตัวและสังคม ให้ปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อมและบรรลุเป้าหมายด้านการศึกษา โดยบริการติดต่อประสานงานกับกระทรวงต่างประเทศ สถานทูตหรือหน่วยงาน

ต่าง ๆ เพื่ออำนวยความสะดวกแก่นักศึกษา

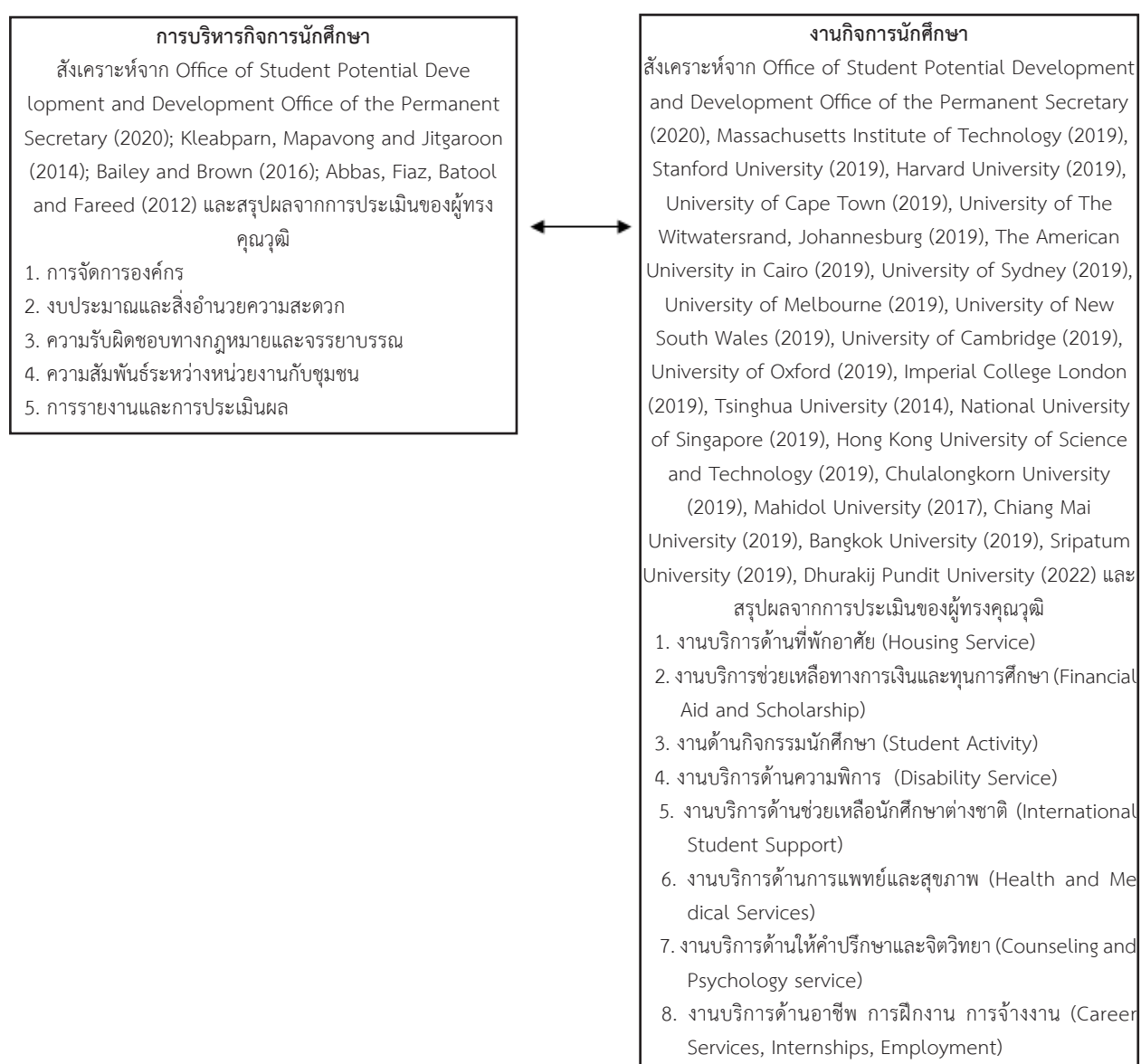
6) งานบริการด้านการแพทย์และสุขภาพ (health and medical services) หมายถึง การให้บริการดูแลทางด้านการพยาบาลและบริการตรวจรักษาโรค รวมทั้งให้บริการ ด้านเภสัชกรรม บริการจิตเวชแก่นักศึกษา

7) งานบริการด้านให้คำปรึกษาและจิตวิทยา (counseling and psychology service) หมายถึง การให้คำปรึกษาทั้งรายบุคคลและรายกลุ่ม ทั้งด้านการศึกษา ด้านอาชีพ ด้านส่วนตัวและสังคม ตลอดจนช่วยเหลือนักศึกษาเพื่อให้แก้ปัญหาต่าง ๆ ได้

8) งานบริการด้านอาชีพ การฝึกงานและการจ้างงาน (career services, internships, employment)

หมายถึง การให้บริการข้อมูลข่าวสารทางด้านอาชีพ ตลาดแรงงาน และข่าวการรับสมัครงานของหน่วยงาน จัดทำข้อมูลข่าวสารออนไลน์ด้านตลาดแรงงานและการมีงานทำ สร้างเครือข่ายกับสถานประกอบการ ตลอดจนจัดกิจกรรมเพื่อให้นักศึกษาได้พบกับผู้ประกอบการโดยตรง

โดยทั้ง 2 องค์ประกอบจะนำไปสู่การศึกษานาครตภาพการบริหารงานกิจการนักศึกษาของมหาวิทยาลัยเอกชน ในทศวรรษหน้า (พ.ศ. 2564-2573) ต่อไป

ภาพ 1 องค์ประกอบการบริหารกิจการนักศึกษาและงานด้านกิจการนักศึกษาของมหาวิทยาลัยเอกชน

การอภิปรายผล

การวิจัยครั้งนี้ได้ข้อค้นพบเกี่ยวกับองค์ประกอบการบริหารกิจการนักศึกษา และงานกิจการนักศึกษาของมหาวิทยาลัยเอกชน

1. การบริหารกิจการนักศึกษา

ผลการวิจัยพบว่า องค์ประกอบการบริหารกิจการนักศึกษาของมหาวิทยาลัยเอกชนมีความเหมาะสมในทุกด้าน ประกอบด้วย (1) ด้านการจัดการองค์กร (2) ด้านงบประมาณและสิ่งอำนวยความสะดวก (3) ด้านความรับผิดชอบทางกฎหมายและจรรยาบรรณ (4) ด้านความสัมพันธ์ระหว่างหน่วยงานกับชุมชน (5) ด้านการรายงานและการประเมินผล

จะเห็นได้ว่า องค์ประกอบการบริหารกิจการนักศึกษาเป็นกระบวนการเพื่อให้บริการและสวัสดิการ รวมไปถึงการพัฒนาการศึกษาในรอบด้าน เป็นการพัฒนาทั้งทางด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญาให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่ง Lalitvasupinyo (2012) ได้ศึกษาเรื่องรูปแบบการบริหารงานกิจการนักศึกษาที่พึงประสงค์ พบว่าสถาบันควรมีการกำหนดนโยบายของงานกิจการนักศึกษาโดยมุ่งเน้นพัฒนาเยาวชนพร้อม ๆ กันทุกด้าน ตั้งแต่สุขภาพทางกาย สติปัญญา และความสามารถทางสังคม ค่านิยม จริยธรรม วัฒนธรรม เพื่อให้เป็นบุคคลที่สมบูรณ์ เป็นตัวของตัวเอง เป็นบุคคลที่มีความสุข รวมทั้งมีส่วนร่วมในการสร้างสรรค์สังคมอย่างภาคภูมิใจ เป็นต้น ทั้งนี้ Kleabparn, Mapavong and Jitgaroon (2014) ได้ทำการศึกษาเรื่อง แนวทางการพัฒนาการดำเนินงานกิจการนักศึกษาของมหาวิทยาลัยราชภัฏวชิรสุพรรณบุรี จังหวัดสุพรรณบุรี พบว่าหลักการบริหารจัดการกิจการนักศึกษาเป็นแบบ POSD CoRB 7 ขั้นตอน ได้แก่ (1) ขั้นตอนการวางแผน (planning) (2) ขั้นตอนการจัดองค์กร (organizing) (3) ขั้นตอนการจัดบุคลากรเข้าปฏิบัติงาน (staffing) (4) ขั้นตอนการอำนวยการ (directing) (5) ขั้นตอนการประสานงาน (coordinating) (6) ขั้นตอนการรายงาน (reporting) (7) ขั้นตอนการงบประมาณ (budgeting) และรูปแบบการบริหารกิจการนักศึกษาเพื่อพัฒนาคุณลักษณะของนักศึกษา สถาบันอุดมศึกษาเอกชน ประกอบด้วย (1) นโยบายการบริหารกิจการนักศึกษา (2) คุณลักษณะของผู้บริหารและผู้บริหารงานกิจการนักศึกษา (3) คณะกรรมการบริหารงานกิจการนักศึกษา (4) ขอบข่ายงานกิจการนักศึกษา

กระบวนการบริหารกิจการนักศึกษา ประกอบด้วย ขั้นตอนที่ 1 การวางแผนงานกิจการนักศึกษา ขั้นตอนที่ 2 การจัดองค์กรงานกิจการนักศึกษา ขั้นตอนที่ 3 การดำเนินงานตามแผนงานกิจการนักศึกษา ขั้นตอนที่ 4 การประเมินผลงานกิจการนักศึกษา ขั้นตอนที่ 5 การนำผลการประเมินมาปรับปรุงงานกิจการนักศึกษา (Arampongpun, 2021)

2. งานกิจการนักศึกษา

ผลการวิจัย พบว่า องค์ประกอบงานกิจการนักศึกษาของมหาวิทยาลัยเอกชนมีความเหมาะสมในทุกด้าน ประกอบด้วย (1) งานบริการด้านที่พักอาศัย (2) งานบริการด้านช่วยเหลือทางการเงินและทุนการศึกษา (3) งานด้านกิจกรรมนักศึกษา (4) งานบริการด้านความพิการ (5) งานบริการด้านช่วยเหลือนักศึกษาต่างชาติ (6) งานบริการด้านการแพทย์และสุขภาพ (7) งานบริการด้านให้คำปรึกษาและจิตวิทยา (8) งานบริการด้านอาชีพ การฝึกงาน การจ้างงาน

จะเห็นได้ว่า งานกิจการนักศึกษาเป็นการให้บริการและสวัสดิการ รวมไปถึงการพัฒนาการศึกษาเพื่อให้เป็นบุคคลที่มีคุณภาพทั้งทางด้านร่างกาย สังคม สติปัญญา บุคลิกภาพ และจิตใจที่ดี สอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2562 ที่ได้ให้ความสำคัญกับการจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข ซึ่ง Office of Student Potential Development and Development Office of the Permanent Secretary (2019) ได้กำหนดกรอบแนวทางการดำเนินการตามมาตรฐานกิจการนักศึกษา แบ่งออกเป็น 5 ด้าน คือ (1) การกิจด้านพัฒนาคุณภาพชีวิต โดยมีขอบข่ายการดำเนินงานในเรื่อง การบริการด้านที่พักอาศัย การจัดบริการเพื่อให้ความช่วยเหลือทางการเงิน การจัดบริการด้านแนะแนวและให้คำปรึกษา การจัดบริการวางตัวบุคคลด้านอาชีพ การจัดบริการด้านศาสนกิจในสถาบัน การจัดบริการด้านสุขภาพและสุขภาวะ การจัดบริการศึกษานานาชาติ (2) การกิจด้านเสริมสร้างลักษณะนิสัย วินัยนักศึกษา (3) การกิจด้านกิจกรรมเสริมหลักสูตร เพื่อเสริม เต็มเต็ม ศักยภาพนักศึกษา มีขอบข่ายการดำเนินกิจกรรมนักศึกษา และกิจกรรมเพื่อพัฒนาศักยภาพนักศึกษา (4) การกิจด้านศิษย์เก่าสัมพันธ์ และ (5)

ภารกิจด้านการสร้างแรงจูงใจเพื่อให้เกิดค่านิยมที่ดี อีกทั้ง Good (1973) ได้กล่าวว่า สถาบันอุดมศึกษาได้จัดให้มีงานด้านกิจการนักศึกษาเพื่อช่วยเหลือและเสริม Soft Skills ให้แก่นักศึกษา โดยจัดให้กิจการนักศึกษาครอบคลุมงานหรือกิจกรรมต่าง ๆ ที่สถานศึกษาจัดบริการให้กับนักศึกษาอย่างเป็นระบบ ซึ่งเป็นงานบริการนักศึกษาเป็นรายบุคคลหรือรายกลุ่ม เช่น การให้คำปรึกษา สวัสดิการนิสิตนักศึกษา การแนะแนวการศึกษาและอาชีพ การจัดหางาน บริการหอพักและที่พักขององค์กรนิสิตนักศึกษา ทั้งนี้ Meesup and Donprasit (2017) ได้ศึกษาเรื่อง การบริหารกิจการนักศึกษาคณะแพทยศาสตร์ สังกัดมหาวิทยาลัยของรัฐในเขตกรุงเทพมหานคร พบว่า แนวทางการพัฒนาการบริหารกิจการนักศึกษา ควรส่งเสริมกิจกรรมที่เน้นการมีส่วนร่วมเชิงสร้างสรรค์ที่เหมาะสมและคุ้มค่า มีประโยชน์ เกิดการเรียนรู้และความสามารถหลากหลาย เสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมและประโยชน์เพื่อสังคม สนับสนุนงบประมาณและสิ่งอำนวยความสะดวก ให้คำปรึกษาแนะนำ และตรวจเยี่ยมเพิ่มขวัญและกำลังใจแก่ผู้ที่ทำชื่อเสียง เสริมสร้างความรักและผูกพันในสถาบันและวิชาชีพ จัดเตรียมความพร้อม จัดทำเอกสารและสื่อในการให้บริการตั้งแต่แรกเข้า จัดสรรตามสิทธิอย่างทั่วถึงและสะดวกในการใช้บริการ จัดทุนการศึกษา และทุนฉุกเฉิน จัดคลินิกบริการสุขภาพ จัดหอผู้ป่วยเป็นการเฉพาะ ประกันอุบัติเหตุ จัดโครงการดูแลจิตใจ และประเมินความพึงพอใจ จัดการปฐมนิเทศ ปัจฉินิเทศ การแนะนำวิชาชีพ ติดตาม วิเคราะห์ข้อมูล ค้นหาสาเหตุผู้ที่มีปัญหาในการศึกษา ปรับปรุงและจัดทำระเบียบ กฎเกณฑ์ มาตรฐาน เรื่องวินัยนักศึกษา จัดกิจกรรมส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม กิจกรรมสร้างความผูกพันระหว่างครู-ศิษย์ หรือ รุ่นพี่-รุ่นน้อง มีการประชาสัมพันธ์และเจ้าหน้าที่ดูแลอย่างใกล้ชิด รวมทั้ง Korkerd, Unkong, Nopparak and Nakapong (2021) ได้ทำการศึกษา เรื่อง ผลการประเมินรูปแบบการบริหารงานกิจการนักศึกษาเพื่อพัฒนาทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของสถาบันอุดมศึกษาในกำกับของรัฐ พบว่า องค์ประกอบของการบริหารงานกิจการนักศึกษา แบ่งออกเป็น 2 ด้านหลัก ๆ คือ (1) ด้านบริการนักศึกษา ประกอบด้วยงานบริการและสวัสดิการนักศึกษา งานทุนการศึกษา งานแนะแนวอาชีพและจัดหางาน งานวินัยนักศึกษา งานธุรการและงานกีฬา และ (2) ด้านพัฒนานักศึกษา โดย

เฉพาะงานกิจกรรมนักศึกษา ซึ่งเป็นภาระงานประจำของฝ่ายกิจการนักศึกษา และมีการเสริมทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ใน 5 ทักษะ ได้แก่ ทักษะด้านการเรียนรู้ ทักษะด้านริเริ่มสร้างสรรค์และนวัตกรรม ทักษะด้านข้อมูลสารสนเทศ สื่อและเทคโนโลยี และทักษะด้านคุณธรรม จริยธรรมและจิตอาสา รวมถึงการจัดหาสิ่งอำนวยความสะดวกและการสร้างบรรยากาศ สภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการพัฒนาการเรียนรู้และส่งเสริมคุณภาพชีวิตนักศึกษาทั้งในด้านร่างกาย อารมณ์ และสังคม มุ่งสู่ความเป็นสากลให้เพียงพอกับนักศึกษา งานกิจการนักศึกษาในยุคใหม่ต้องขยายแนวคิดจากกรอบเดิมที่มุ่งเน้นการเสริมสร้างคุณลักษณะบัณฑิตที่เป็นปัจจัยเอื้อต่อการพัฒนาประเทศ เป็นหลักสู่การเพิ่มคุณลักษณะที่จะเอื้อต่อการดำรงชีวิตในโลกไร้พรมแดนหรือควรมุ่งเน้นสู่ “ความเป็นพลเมืองโลก” ที่สามารถแข่งขันในตลาดโลกได้โดยมีสมรรถนะและทักษะต่าง ๆ ที่หลากหลาย สามารถเผชิญความเปลี่ยนแปลง ช่วยเหลือตัวเองได้และสามารถช่วยเหลือผู้อื่นได้ รวมทั้งต้องมีทักษะการปรับตัว (adaptability skills) ให้เข้ากับสภาวะต่าง ๆ ที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็วได้เป็นอย่างดี

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. ผู้บริหารด้านกิจการนักศึกษาสามารถนำองค์ประกอบไปประกอบการพัฒนาการดำเนินงานด้านกิจการนักศึกษา โดยใช้เป็นข้อมูลในการวางแผนและกำหนดนโยบายเกี่ยวกับการบริหารกิจการนักศึกษาของสถาบัน
2. อาจารย์ นักวิจัย นักวิชาการศึกษา และผู้ปฏิบัติงานกิจการนักศึกษา สามารถนำองค์ประกอบไปศึกษาวิจัยต่อยอดองค์ความรู้และนำไปประยุกต์ใช้ในการพัฒนาการวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารกิจการนักศึกษา

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ศึกษาสภาพปัจจุบันในการบริหารกิจการนักศึกษาและงานกิจการนักศึกษาของมหาวิทยาลัยเอกชน
2. ศึกษาความสัมพันธ์ขององค์ประกอบการบริหารกิจการนักศึกษาและงานกิจการนักศึกษา
3. ศึกษาอนาคตภาพในการบริหารกิจการนักศึกษาและงานกิจการนักศึกษาของมหาวิทยาลัยเอกชนในอนาคต

References

- Abbas, N. N., Fiaz, M., Batool, R., & Fareed, Z. (2012). *Student affairs management: Challenges for contemporary academia. Managerial challenges of the contemporary society proceedings*. Retrieved from <https://www.proquest.com/docview/1287028552>
- Aramongpun, S. (2021). *The management of student affairs to develop the student' Characteristics in private higher education institutions (Doctoral dissertation)*. Naresuan University: Phitsanulok. (in Thai)
- Bailey, T. L., & Brown, A. (2016). Online student services: Current practices and recommendations for implementation. *Journal of educational technology systems*, 44(4), 450-462. doi: <https://doi.org/10.1177/0047239515616956>.
- Bangkok University. (2019). *The creative university*. Retrieved from <https://www.bu.ac.th/th/>. (in Thai)
- Browne, J., Speed, D., & Walker, L. (2015). Student affairs in Canada in 2013: Perceptions, trends, and an outlook toward the future. *Canadian journal of higher education*, 45(4), 343-360.
- Chanpensri, A. (2011). *A proposed collaborative model between academic affairs and student affairs for student development in Thai Higher Education Institution (Doctoral dissertation)*. Bangkok: Chulalongkorn University. (in Thai)
- Chiang Mai University. (2019). *Student development division of Chiangmai University*. Retrieved from https://cmu.ac.th/th/Organization/student_development_division/aboutus. (in Thai)
- Chulalongkorn University. (2019). *Office of student affair Chulalongkorn University*. Retrieved from <https://www.chula.ac.th/academics/studentaffair/>. (in Thai)
- Dhurakij Pundit University. (2022). *Student affairs*. Retrieved from <https://www.dpu.ac.th/sao/>. (in Thai)
- Good, C. V. (1973). *Dictionary of education* (3rd ed.). New York: McGrawHill Book Company.
- Harvard University. (2019). *Student affairs*. Retrieved from <https://www.gse.harvard.edu/about/student-affairs>.
- Higher Education Act 2019. (2019). *The royal gazette*, 136(57), 54. http://ratchakitcha.sou.go.th/DATA/PDF/2562/A/057/T_0054.PDF. (in Thai)
- Hong Kong University of Science and Technology. (2019). *Office of student affairs*. Retrieved from https://www.ust.ac.kr/prog/deptPerson/eng/sub01_04_01_01/21200/list.do;jsessionid=A7E70D69D2FCBC96B8CEB923F11BA9BB
- Imperial College London. (2019). *Student service*. Retrieved from <https://www.imperial.ac.uk/student-support-zone/student-services/>
- Kajonsilp, S. (2007). *Principles of student affairs administration*. Bangkok: Division of Student Affairs, Kasetsart University. (in Thai)
- Khamcharoen, N., Hongsirawat, A., & Pholsaram, P. (2017). The administration of the faculty of education at Rajabhat Universities in the next decade. *Journal of education*, 45(1), 121-137. (in Thai)
- Kinzie, J., & Hurtado, S. S. (2017). Taking advantage of student engagement results in student affairs. *New directions for student services*, 159, 35-46. doi: 10.1002/ss.20225

- Kleabparn, U., Mapavong, J., & Jitgaroon, P. (2014). Developing guidelines on student affairs of Pibulsongkram Rajabhat University, Phitsanulok Province. *Humanities and social science journal of graduate school, Pibulsongkram Rajabhat University*, 8(1), 96-104. (in Thai)
- Korkerd, P., Unkong, T., Nopparak, S., & Nakapong, N. (2021). The results of the assessment of the model of students affairs administration to development the 21st century learning skills of autonomous university. *Journal of humanities and social sciences University of Phayao*, 9(1), 1-14. (in Thai)
- Lalitvasupinyo, A. (2012). *The desirable model of student affairs administration. A case study of regular students*. Nakhon Pathom Rajabhat University: Nakhon Pathom Province. (in Thai)
- Laowasdikun, P. (2014). *Higher education institution management strategies for developing citizenship of university students (Doctoral dissertation)*. Bangkok: Chulalongkorn University. (in Thai)
- Ludeman, R. B., Osfield, K. J., Hidalgo, E. I., Oste, D., & Wang, H. S. (2009). *Student affairs and services in higher education: Global foundations, issues and best practices (p.61)*. Belgium: International Association of Student Affairs and Services (IASAS).
- Massachusetts Institute of Technology. (2019). *Division of student life*. Retrieved from <https://studentlife.mit.edu/>
- Meesup, R., & Donprasit, T. (2017). Student affairs administration of the faculty of medicine under the government University in Bangkok Metropolis. *EAU heritage journal social science and humanity*, 7(3), 59-69. (in Thai)
- Naresuan University. (2020). *Student affairs division*. Retrieved from <https://www.sa.nu.ac.th/>. (in Thai)
- Natthunatirui, R., & Intarak, P. (2019). The guidelines for student affairs administration of Rajabhat University. *Educational administration journal Silpakorn University*, 10(2), 898-906. (in Thai)
- National University of Singapore. (2019). *Office of student affairs*. Retrieved from <http://nus.edu.sg/osa/contact>
- Newberry, R. (2013). Building a foundation for success through student services for online learners. *Online learning journal*, 17(4), 25-40. <http://dx.doi.org/10.24059/olj.v17i4.385>
- Niampradit, P., Chaiyoopatham, A., & Polsaram, P. (2015). Development of a model of student affairs administration based on the sufficiency economy Philosophy and the principles of good governance in autonomous Universities. *Journal of education*, 43(2), 35-46. (in Thai)
- Office of Student Potential Development and Development Office of the Permanent Secretary, Higher Education, Science, Research and Innovation. (2020). *Guidelines for implementing student business standards 1*. Bangkok: Sino Publishing and Packing Company Limited. (in Thai)
- Office of the Higher Education Commission. (2017). *Manual for internal educational quality assurance higher education 2014, Office of the Higher Education Commission (OHEC) (3rd ed.)*. Nonthaburi: Parbpim Printing. (in Thai)
- Office of the Higher Education Commission. (2009). *Qualifications standards framework national higher education level, 2009*. Bangkok: Office of the Higher Education Commission. (in Thai)
- Pansiri, B. M., & Sinkamba, R. P. (2017). Advocating for standards in student affairs departments in African institutions: University of Botswana experience. *Journal of student affairs in Africa*, 5(1),

51-62. doi: 10.24085/jsaa.v5i1.2482

- Rugmai, S., Tachaphahapong, S., & Polsaram, P. (2016). Development of private higher education institutions in Thailand. *Journal of nursing and education*, 9(3), 51-66. (in Thai)
- Sawatdivisit, P., & Banjakeeree, D. (2020). Scenario management studies, University of Mahamaku trajawittayalai College long the strategie problems of the Thailand 4.0. *Journal of yanasangvorn research institute*, 11(2), 69-78. (in Thai)
- Sinlarat, P. (2019). *Principles and fundamentals of higher education*. Bangkok: Chulalongkorn University Press. (in Thai)
- Sripatum University. (2019). *Student services agency*. Retrieved from <https://www.spu.ac.th/students/student-service/>. (in Thai)
- Stanford University. (2019). *Student service*. Retrieved from <https://studentservicescenter.stanford.edu/resources>
- The American University in Cairo. (2019). *Student affairs*. Retrieved from <http://www.students.uct.ac.za/students/student-affairs>
- Thongkab. M. (2015). Creating and developing a model of student affair administration for private higher education. *Graduate studies journal Suan Sunandha Rajabhat University*, 2(2), 208-220. (in Thai)
- Tsinghua University. (2014). *Campus life*. Retrieved from <https://is.tsinghua.edu.cn/publish/isscen/11915/index.html>
- Ubolthip, N., Ponathong, J., & Pattrawiwat, K. (2019). The future of research administration in higher education institutions in the context of Thailand 4.0. *Journal of education*, 20(1), 42-56. (in Thai)
- University of Cambridge. (2019). *Student life*. Retrieved from <https://www.undergraduate.study.cam.ac.uk/why-cambridge/student-life>
- University of Cape Town. (2019). *Department of student affairs*. Retrieved from <http://www.dsa.uct.ac.za/>
- University of Melbourne. (2019). *Student support*. Retrieved from <https://students.unimelb.edu.au/student-support>
- University of New South Wales (UNSW). (2019). *Student service and amenities fee*. Retrieved from <https://student.unsw.edu.au/ssaf>
- University of Oxford. (2019). *University and student service*. Retrieved from <https://www.accessguide.ox.ac.uk/university-and-student-services>
- University of Sydney. (2019). *Student and campus service*. Retrieved from <https://www.uac.edu.au/institutions/university-of-sydney/student-and-campus-services>
- University of The Witwatersrand, Johannesburg. (2019). *Student support*. Retrieved from <https://www.wits.ac.za/teaching-and-learning/student-support/>
- Wirangkorn, J. (2011). *Directions of student development to enhance the characteristics of Thai graduates to the international world*. Retrieved from <http://newgrad.sa.ku.ac.th/index.php>. (in Thai)

